

Entistä ja nykyistä nuorten naistenme ajateltavaksi.

Nykyajan nuori polvi tuskin enää käsittää mikä merkitys naisten äänioikeudella on ollut, ja mitä naisten parlamentaarinen toiminta on vaikuttanut lainsäädäntötyöhön ja sitä tietä naisten oikeudelliseen asemaan. Sen merkityksen näkee selvimmän, jos vertaa naisen nykyistä oikeudellista asemaa entiseen. Niille, jotka eivät ole kirjallisuuden avulla tutustuneet naisten äänioikeustaisteluun, ja sittemmin naisten toimintaan ja merkitykseen lakiasäätävässä parlamentissa, jossa on monta sitkeääkin taistelua käyty naisten oikeudellisen aseman puolesta, seuraavassa hieman valaistua tähän.

Vanhassa lainsäädännössä oli vavahduksia epäkohtia.

Lainsäädännössä on aina ollut määrävänä voimasuhteet sekä näistä johtuva katsantokanta. Niinpä kun äänioikeus oli vain omistavalla luokalla, oli luonnollista, että lait laadittiin omistavan luokan turvaamiseksi, ja samoin kun äänioikeus oli vain miehillä, laadittiin lait miesten etuja puoltaviksi. Tämä saattoi saada jopa niin pitkälle meneviä muotoja, että esim. aviottoman lapsen äiti kiellettiin ankan rangaistuksen uhalla ilmoittamasta kuka oli lapsen isä. Miesten kunnialliselle nimelle ei saanut tulla häpeätahraa. Eri maiden lainsäädäntö vaihteli huomattavasti, mutta yleisenä sääntönä oli, että lainsäädännöllä omistava luokka pyrki turvaamaan omaisuussuhteensa, jossa tarkasti valvottiin, ettei luvattomista yhteyksistä syntynyt lapsi päässyt ikäänkuin sivusta tunkeutumaan perinnön jakoon. Niinpä voitiin säätää laissa, ettei avioton lapsi ja sen isä olleet sukulaisia. Aviottomain äitien ja heidän lastensa asema on meilläkin ollut kurjaa kurjempi, avioton äiti sai yksin kantaa seuraukset ja hänen lapsensa sai kulkea koko ikänsä polttinaudalla merkittynä. "Huuran" kakaraa ei säällity, hänet merkittiin äitinsä nimi; niitä oli Miinanyttäriä, Maijanpoikia j.n.e., mistä jokainen tiesi alkujuuren. Aviottomain lasten oikeudellisesta asemasta tekivät eduskuntanaiset

Talouselneuvos Miina Sillanpää.

monia aloitteita, ennenkuin asia kypsä ja saatiin laki, joka on inhimillinen ja tekee oikeutta myöskin näille.

Avioliitossa oli mies vaimonsa holhooja, vaimo ei saanut hoitaa omaa omaisuuttaan, eikä omaa ansiotaan, ei kantaa eikä vastata oikeudessa, sen oli mies oikeutettu tekemään hänen puolestaan. Tytär ei saanut itse valita aviopuolisoaan, se sai tehdä vain isä, tai isän kuoltua joku miehinen sukulainen. Nainen ei saanut opiskella, se oikeus oli vain miehillä. Päätökseen yliopistoon, täytyi naisen hakea vapautusta sukupuolestaan, niinkuin teki maamme ensimmäinen naislääkäri Rosina Heikel. Omistavan luokan nainen ei annettu myöskään pitää omaa tuloa tuottavaa ansiotointoa. Nainen ei saanut olla itsenäinen, siksi täytyikin niissä piireissä, missä syystä tai toisesta perhe oli joutunut niin vaikeaan asemaan, että täytyi perustaa käsityöliike tai kauppa, jota nainen hoiti, miehen olla virallinen hoitaja, sellaiseksi ei nainen kelvannut. Myös valtion virkaan ei naista voitu valita, valtion virat kuuluivat miehille.

Naisten osanottoa eduskuntatyöhön on saatu aikaan käänteentekeviä parannuksia.

Äänioikeustaistelu käytiin Suomessa menestyksellisesti ja saatiin ratkaisuun 1906 silloisten valtiolisten olojemme kärjistympisteessä. Ensimmäiseen eduskuntaan, joka valittiin 1907, saatiin 19 naista. Näiden asiaksi tuli vaikuttaa lainsäädännössä naisten oikeudellisen aseman turvaamiseksi.

Niinpä kaikkiinkin edellämaintuihin epäkohtiin on naisedustajien sitkeällä ponnistuksella saatu muutoksia. Naisilla on nykyään oikeus päästä valtion virkoihin. Avioliittolainsäädäntö, joka astui voimaan 1930, on vapauttanut aviovaimon miehensä edusmiehisyydestä sekä tehnyt hänet omistusoikeu-

dellisessä suhteessa täysin itsenäiseksi. Tästä johtuu, että vaimo voi vapaasti tehdä testamentteja ja varallisuusoikeudellisia sopimuksia, samoin sekä kantaa että vastata tuomioistuimessa. Hän on myös tasavertainen lastensa holhooja isän rinnalla, mitä hän ei aikaisemmin ollut. Hän saa myös hoitaa omaa omaisuuttaan ja omaa ansiotaan.

Yhteiskunnalliset huoltokysymykset, lastensuojelu- ja äitiysavustuslaki ovat nekin olleet pitkäaikaisen ponnistuksen tulos, vain muutamia esimerkkejä mainitakseni. Näiden kysymysten käsittelyssä on myös elävästi tullut näkyviin, miten suuri merkitys on sillä asiantuntemuksella, mitä naisilla on varsinkin sellaisilla aloilla, jotka koskevat kotia, äitiä ja lasta. Ja useimmat laithan koskevat tavalla tai toisella kotia ja perhetä.

Kaikkissa tällaisissa käsittelyissä huomaa, miten suuri merkitys on siinä, että on asiantuntemusta lainsoveltamisessa, sillä miehet ja naiset katselevat useasti asioita eri näkökulmilta. Siksi onkin naisedustukselle annettava suuri merkitys lainsäädäntötyössä.

Eräs sanomalehtimies lausui keran arvosteluna naisedustuksesta sanoen mm.: "Kokemuksieni perusteella voin todistaa, että meidän naiskansanedustajamme ovat kunnollisesti edustaneet sukupuoltaan sekä vaikuttaneet monien tärkeiden asioiden käsittelyyn ja myönteiseen ratkaisuun suuremmalla osuudella kuin mitä heidän lukumääränsä kahdensadan joukossa edellyttäisi. Eduskuntamme naiset ovat varsinkin sosiaalisen ja sivistyksellisen toiminnan aloilla vienneet lävitse aloitteitaan olosuhteissa, jossa se olisi yksinomaan miehillä voimilla jäänyt tekemättä".

Kehitys on vaatinut paljon esitaistelijoilta.

Mutta ennenkuin näin pitkälle on päästy, on liikkeen esitaistelijoilta vaadittu äärettömän paljon rohkeutta ja sitkeyttä sekä uskoa asiansa oikeuteen. Tohtori N. R. av Ursin esittää kirjassaan "Valistusaineiksia Suomen työväelle" sattuvan kuvauksen naisten äänioikeuden esitaistelijoista. Hän kertoo miten Ranskassa suuren vallankumouksen aikana lakia säätävän kokouksen puheenjohtaja ehdotti yhtäläistä oikeutta naisille ja miehille. Ja seuraavana vuonna esitti eräs nainen saman vaatimuksen vallankumoustribunaalille. Mutta tällä vaatimuksellaan hänen katsottiin loukanneen sukupuolensa hyveitä, koska oli julennut pyrkiä valtiomieheksi. Ja rangaistus olikin ankara, hänet mestattiin, samoin kuin lakia säätävän komitean puheenjohtaja, joka oli esittänyt naisille samoja oikeuksia kuin miehille.

Vielä myöhemmältä ajalta on syytä mainita siitä taistelusta, jota käytiin Englannissa naisten äänioikeuden puolesta ja joka kulki suffragetti-liikkeen nimellä, siitä on erinomainen kuvaus kirjassa "Naisten ristiretki", Jo van Amers Küllerin kirjoittamana.

Nykyajan nuoret naiset, teidän asianne on valvoa, että saavutetut oikeudet pysyvät, ja että niitä käytetään jatkuvasti terveen yhteiskuntakehityksen hyväksi!